

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: TT-44Sa/10/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2022200118
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Šmahovská
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2025:2022200118.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Katarínou Šmahovskou, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX. XXXX XXXX, trvale bytom C. X, D., právne zastúpenej: JUDr. Marcel Ružarovský, advokát so sídlom A. Žarnova 11C, Trnava, IČO: 53 711 343, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o žalobe v sociálnych veciach, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo 14. februára 2022, takto

rozhodol:

I. Správny súd v Bratislave rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo 14. februára 2022 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanej Sociálnej poisťovni na ďalšie konanie.

II. Žalobkyni súd p r i z n á v a právo na náhradu trov konania voči žalovanej v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

I. Priebeh administratívneho konania a dôvody preskúmaného rozhodnutia

1. Prvostupňovým rozhodnutím E. XXX XXX XXXX X zo dňa 13. augusta 2021 Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej aj ako „prvostupňový správny orgán“) podľa § 73, § 112 ods. 4 a 6, § 82 a § 293 dx zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „ZSP“) bola žalobkyni od 10. septembra 2021 znížená suma priznaného invalidného dôchodku na sumu 244,50 eur mesačne z dôvodu, že od 1. júna 2021 došlo k zníženiu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj ako „MPSVZČ“) na hodnotu 60 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou oproti pôvodnej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 80 % v dôsledku nového posúdenia zdravotného stavu žalobkyne posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, ktorého výsledok bol uvedený v Lekárskej správe – odbornom posudku o invalidite z 1. júna 2021. Nárok na invalidný dôchodok žalobkyni vznikol 1. augusta 2006.

2. Proti prvostupňovému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom namietala, že jej zdravotný stav nebol posúdený dôkladne a komplexne. Bola toho názoru, že zo zdravotných záznamov nevyplýva, že by sa jej stav zlepšil.

3. Generálny riaditeľ žalovanej (ďalej aj druhostupňový orgán), ako orgán príslušný na rozhodovanie podľa § 215 ods. 4 zákona o sociálnom poistení vydal podľa § 218 ods. 2 zákona o sociálnom poistení rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14. februára 2022 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ktorým v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu vo veci zníženia sumy invalidného dôchodku žalobkyne.

4. V napadnutom rozhodnutí druhostupňový orgán vychádzal z opätovne posúdeného zdravotného stavu žalobkyne posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava dňa

9. septembra 2021, ako aj z posúdenia zdravotného stavu žalobkyne posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, ústredia dňa 2. februára 2022. V ďalšej časti odôvodnenia žalovaná citovala z lekárskeho posudku posudkového lekára ústredia. Má z neho vyplývať, že žalobkyňa bola za invalidnú s MPSVZČ 80 % uznaná z dôvodu prekonaného infarktu myokardu, cievnej mozgovej príhody s kvadruparézou, dokumentovaných drobných pľúcnych infiltrátov a nálezom hypereozinofilného syndrómu. Klinický obraz imponoval ako primárna systémová vaskulitída (alebo Churge – Straussov syndróm). Žalobkyňa bola preto odborne vyšetrená v Národnom ústave reumatických chorôb v Piešťanoch, kde bolo zistené, že testy na autoprotilátky boli negatívne, histologické vyšetrenie biopsie zo svalu, kože, podkožia, bolo tiež negatívne. Z toho dôvodu, a na základe dobrej odpovede na kortikoidnú liečbu, bol stav žalobkyne uzavretý ako suspektné systémové ochorenie ciev s pľúcny a mozgovým postihnutím. V priebehu tohto ochorenia sa liečila na aktívnu formu larválnej toxokarózy s vysokým titrom IgG (Elisa) protilátok. Aktuálne je neurologický nález bez topicky významnej symptomatológie, kardiologický nález je plne kompenzovaný, vrátane choroby vysokého krvného tlaku pri liečbe. Žalobkyňa je ďalej dlhodobo liečená na chronickú obštrukčnú chorobu pľúc v stredne ťažkej forme, overenú spirometrickým vyšetrením. Bronchiálna astma je stabilizovaná a z posudkového hľadiska aktuálne predstavuje hodnotu MPSVZČ na úrovni 50 %, čo je horná hranica referenčného rozpätia pre stredne ťažký stupeň obštrukčnej ventilačnej poruchy. Cukrovka II. typu, ktorá je liečená perorálnymi antidiabetikami a diétou, je bez dokumentovaného orgánového poškodenia a má vplyv na celkovú mieru výšky MPSVZČ, pričom spolu s polyglobulickým syndrómom, nezávažným žilovým ochorením a znížením kostnej denzity došlo ku zvýšeniu o 10 % v zmysle § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení na výsledných 60 %. Posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Prešove nezistil pochybenie v posúdení aktuálneho zdravotného stavu a posudok posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava zo dňa 1. júna 2021 a 9. septembra 2021 považoval za správny. Správny orgán druhého stupňa uviedol, že s poukazom na vtedajšiu pandemickú situáciu sa posúdenie zdravotného stavu nevykonalo za osobnej účasti žalobkyne. Ďalej žalovaná skonštatovala, že za rozhodujúce zdravotné postihnutie určil posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Prešove choroby dýchacej sústavy, choroby dolných ciest dýchacích, chronická obštrukčná choroba pľúc, štádium II.: stredný stupeň $50\% < FEV1 < 80\%$ referenčných hodnôt podľa kapitoly VIII, oddielu B, položky 1, písmena b) prílohy č. 4 k ZSP, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % (z percentuálneho rozpätia od 30 % do 50 %). Za iné zdravotné postihnutia posudkový lekár sociálneho poistenia priznal percentuálne zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa §71ods. 8 ZSP o 10 %. Žalovaná preto dospela k záveru, že celková miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť po posúdení zdravotného stavu žalobkyne posudkovými lekármi sociálneho poistenia v rámci odvolacieho konania je naďalej znížená z 80 % na 60 % od 1. júna 2021.

II. Žaloba a jej dôvody

5. Proti rozhodnutiu žalovanej (druhostupňového orgánu) podala žalobkyňa včas žalobu z 21. mája 2022, v ktorej žiadala, aby súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej zo dňa 14. februára 2022 a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

6. Namietala, že žalovaná ako aj prvostupňový správny orgán nesprávne zistili skutkový stav a obmedzili sa iba na konštatovanie posudkového lekára, čo nezohľadňuje jej zdravotný stav komplexne. Posudok posudkového lekára síce patrí medzi dôkazné prostriedky pri rozhodovaní podľa zákona o sociálnom poistení, avšak nie je a ani nemôže byť jediným alebo rozhodujúcim dôkazom. Podrobne opísala svoje absolvované vyšetrenia (neurologické, kardiologické, diabetologické a pľúcne vyšetrenie). Žalobkyňa považovala posudok za nepreskúmateľný, posudkový lekár prebral závery kardiológa B. B., že arteriálna hypertenzia je dostatočne kompenzovaná. Ide o ochorenie, pri ktorom je chronicky zvýšený tlak v tepnách (artériách) telového krvného obehu. Je to významný faktor pre vznik ischemickej choroby srdca, infarktu myokardu a cievnej mozgovej príhody. Žalobkyňa teda nie je jasné, akým spôsobom má byť arteriálna hypertenzia „dostatočne kompenzovaná“, či ide o kompenzáciu dočasnú alebo trvalú, udržateľnú alebo neudržateľnú. Nie je zrejmé, z čoho má táto kompenzácia spočívať a čo ju spôsobilo. Naopak, žalobkyňa spolu so žalobou predložila ako dôkaz lekárskeho nálezu jej ošetrojúceho lekára – kardiológa B. B. zo dňa 16. marca 2022, v ktorom lekár odporúča, aby medikamentózna liečba zostala bez zmeny. Teda žalobkyňa bola toho názoru, že pokiaľ má ostať medikamentózna liečba bez zmeny, potom sa nemohol zlepšiť ani jej zdravotný stav (ak by sa stav zlepšil, tak by totožné lieky žalobkyňa nemusela užívať). Ku prognóze vo vzťahu k možnosti práce, ktorá v lekárskom posudku bola uvedená ako skôr nepriaznivá, žalobkyňa podotkla, že je polymorbídnym pacientom s orgánovými komplikáciami

a odkázala na infarkt myokardu a cievnú mozgovú príhodu. Bola toho názoru, že žalovaná nezistovala skutočný stav vecí, iba bez ďalšieho prevzala závery posudkového lekára. Poukázala tiež na súdnu prax (rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27. mája 2021, sp. zn. 30Sa/5/2020). Ďalej namietala, že odborný posudok mal byť vykonaný za jej osobnej účasti v zmysle § 153 ods. 5 ZSP, za krízovej situácie sa nepoužije iba časť vety za bodkočiarkou a nie celé ustanovenie. Záverom opísala svoje ťažkosti po udalostiach z roku 2006.

III. Vyjadrenia žalovanej a žalobkyne

7. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe zo dňa 4. augusta 2022 navrhla súdu, aby správnu žalobu zamietol. Zotrvala na vecnej správnosti rozhodnutí oboch stupňov. Poukázala tiež, že dôvody napadnutého rozhodnutia majú podklad v zákonných ustanoveniach, na základe ktorých bolo rozhodnuté o žiadosti žalobkyne o invalidný dôchodok.

8. K námietke týkajúcej sa nepreskúmateľnosti odborného posudku spočívajúca v preberaní záverov posudkovým lekárom sociálneho poistenia, ústredie od kardiológa, žalovaná uviedla, že posudkový lekár sociálneho poistenia objektívne posúdil zdravotný stav žalobkyne na základe dostupnej dokumentácie a vysporiadal sa so všetkými rozhodnými a pre vec relevantnými skutočnosťami. K námietke žalobkyne, že niektoré vyšetrenia, z ktorých záverov vychádzal posudkový lekár, boli realizované viac ako 12 mesiacov po vydaní druhostupňového rozhodnutia, žalovaná ozrejmila, že žalobkyňa v priebehu odvolacieho konania nepredložila žiadne aktuálne lekárske správy, pričom dôkazné bremeno zaťažuje práve žalobkyňu. Zdravotný stav žalobkyne bol na účely invalidity posudzovaný v jej neprítomnosti na základe absolvovaných a ňou predložených správ o odborných lekárskejších vyšetreniach. Posudkoví lekári zdravotný stav posúdili na základe všetkých odborných nálezov, ktoré mali k dispozícii, tieto riadne vyhodnotili a svoje závery náležite odôvodnili, pričom neboli preukázané skutočnosti, ktoré by vyvolali objektívne pochybnosti o odbornosti posudkových lekárov, resp. zaujatosti v tejto konkrétnej veci. K námietke týkajúcej sa absolútnej viazanosti odborným posudkom o invalidite orgánmi Sociálnej poisťovne, žalovaná podotkla, že odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre stanovenie MPSVZČ, prináleží posudzovať len posudkovým lekárom ako aj dokazovanie vo veciach sociálneho poistenia, čo je v súlade s § 153 ods. 5 ZSP. Odborný posudok v konaní pred správnym súdom je kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd odkázaný a je hlavným podkladom pre vydanie rozhodnutia žalovanej. Vo vzťahu k námietke žalobkyne ohľadom nesprávneho zistenia skutkového stavu, uviedla, že odborné posudky boli vyhotovené v súlade so zákonom, medzi závermi odborných posudkov neboli zistené rozpory a o odbornosti posudkových lekárov nie je dôvod pochybovať. Ďalej žalovaná ozrejmila, že z dôvodu pandemickej krízovej situácie (COVID – 19) posúdenie zdravotného stavu žalobkyne sa pri osobnej účasti nevykonáva v nadväznosti na ustanovenia § 293eu ZSP v spojení s § 153 ods. 5 ZSP. V tomto smere poukázala aj na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 8. marca 2022 sp. zn. 20Sa/1/2021, špeciálne na body 42 až 45 odôvodnenia predmetného rozsudku. Vzhľadom na to, že žalobkyňa žalovanej doložila novú odbornú lekársku správu z kardiologickej ambulancie až dňa 16. marca 2022, t. j. až ako prílohu ku správnej žalobe, žalovaná poukázala na § 135 ods. 1 SSP.

9. Žalobkyňa na vyjadrenie žalovanej reagovala svojou replikou zo 14. septembra 2022, v ktorej zotrvala na svojich skutkových a právnych záveroch prezentovaných v žalobe. Považovala argumentáciu žalovanej za nedostatočnú a striktnie formalistickú. Závery lekárskeho nálezu B. B. zo dňa 16. marca 2022 majú spochybníť objektívnosť a zákonnosť rozhodnutia žalovanej. Zotrvala na názore, že sa jej zdravotný stav nezlepšil, a preto zníženie výšky invalidného dôchodku považuje za nezákonné a nedôvodné. K lekárskeému nálezu zo dňa 16. marca 2022, ďalej žalobkyňa uviedla, že dátum vypracovania resp. doručenia až so žalobou považuje za nepodstatné, nakoľko závery, ktoré tento lekárskeý nález obsahuje, existovali už v čase vydania druhostupňového správneho rozhodnutia. Svoje tvrdenia podporila poukazom aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. na nález sp. zn. I. ÚS 155/2017 zo dňa 31. augusta 2017. Žalobkyňa požiadala správny súd o doplnenie dokazovania vykonaného žalovanou a o zohľadnenie lekárskeho nálezu kardiológa B. B. pri rozhodovaní. K doplneniu dokazovania správnym súdom poukázala na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Sa/18/2019 zo dňa 22. novembra 2021.

10. Žalovaná duplikou na vyjadrenie žalobkyne v lehote stanovenej správnym súdom nereagovala.

IV. Vybrané ustanovenia, z ktorých správny súd vychádzal

11. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

12. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

13. Podľa § 119 SSP správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci.

14. Podľa § 120 písm. a) až c) SSP správny súd nie je viazaný skutkovým stavom zisteným orgánom verejnej správy a môže sám vykonať dokazovanie, ak a) to považuje za nevyhnutné na rozhodnutie vo veci, b) rozhoduje v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b), e), f), i), j) alebo c) rozhoduje podľa § 192.

15. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

16. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

17. Podľa § 202 ods. 2 vety prvej SSP správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne.

18. Podľa § 203 ods. 1 SSP rozsah správnej žaloby fyzickej osoby a jej dôvody možno zmeniť alebo doplniť až do rozhodnutia správneho súdu.

19. Podľa § 203 ods. 2 SSP pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

20. Podľa § 71 ods. 1 ZSP poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

21. Podľa § 71 ods. 3 ZSP pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

22. Podľa § 71 ods. 4 ZSP pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

23. Podľa § 71 ods. 5 ZSP miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

24. Podľa § 71 ods. 6 ZSP miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobou nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

25. Podľa § 71 ods. 7 ZSP jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

26. Podľa § 71 ods. 8 ZSP mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

27. Podľa § 71 ods. 10 ZSP dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidity sa posúdi opätovne, ak sa predpokladá zmena vo vývoji zdravotného stavu a zmena schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

28. Podľa § 73 ods. 1 ZSP suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%, sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

29. Podľa § 73 ods. 2 ZSP suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70%, sa určí ako súčin percentuálneho poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť, priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

30. Podľa § 112 ods. 4 ZSP výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

31. Podľa § 112 ods. 6 ZSP dávka sa odníme, zníži alebo jej výplata sa zastaví odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplatila.

V. Konanie na správnom súde a právne posúdenie veci správnym súdom

32. Správny súd v Bratislave predovšetkým konštatuje, že s odkazom na zákon č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o správnych súdoch“) sa okrem iného zriadil aj Správny súd v Bratislave. Podľa § 3 ods. 1 zákona o správnych súdoch správne súdy začnú svoju činnosť 1. júna 2023. V zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona o správnych súdoch prešla právomoc z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave. Predmetná právna vec tak prešla na Správny súd v Bratislave a bola pridelená náhodným výberom do samosudcovského oddelenia 14Sa a následne v dôsledku personálnej zmeny obsadenia súdu sudcami bola dňa 31. októbra 2023 náhodným výberom pridelená do samosudcovského oddelenia 17Sa.

33. Správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovanej a priebeh administratívneho konania, ktorý predchádzal jeho vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia (§ 135 ods. 1 SSP), súc neviazaný rozsahom žaloby a dôvodmi žaloby fyzickej osoby v sociálnych veciach [§ 134 ods. 2 písm. d) SSP, § 203 ods. 1 a 2 SSP], za splnenia podmienok podľa § 107 ods. 2 SSP a § 137 ods. 4 SSP vec prejednal bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná.

34. Správny súd posúdil obsah žaloby fyzickej osoby neformálne (§ 202 ods. 2 SSP) a v nadväznosti na jej dôvody a na požiadavky zákonnosti rozhodnutia vydaného orgánom verejnej správy, súdny prieskum zákonnosti napadnutého rozhodnutia zamerail predovšetkým na posúdenie, či toto bolo vydané v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, či vychádza zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a či je jeho výrok dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený.

35. Predmetnom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo 14. februára 2022, ktorým v spojení s prvostupňovým rozhodnutím žalovanej bola žalobkyni znížená suma invalidného dôchodku od 10. septembra 2021 na 244,50 eur mesačne. Zníženie sumy invalidného dôchodku orgány sociálneho poistenia odôvodnili zmenou zdravotného stavu žalobkyne, lebo pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobkyne je od 1. júna 2021 60 % oproti pôvodne stanovenej miere, ktorá bola 80 %.

36. Sporným bolo posúdenie zdravotného stavu žalobkyne, a teda či došlo k takej zmene oproti predchádzajúcim posúdeniam, ktorá mala za následok zmenu rozhodujúceho zdravotného postihnutia a s tým súvisiaceho určenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobkyne v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

37. Zmena zdravotného stavu žalobkyne majúca za následok zmenu rozhodujúceho zdravotného postihnutia a s tým súvisiaceho určenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ako aj určenie dňa tejto zmeny, je rozhodnou a pre danú vec relevantnou skutočnosťou, pričom spadá pod zdravotnú stránku konania o zmene nároku na invalidný dôchodok. Hodnotenie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti a vo veciach dôchodkového poistenia je podľa zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zverená posudkovému lekárovi sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkovému lekárovi sociálneho poistenia ústredia (153 ods. 3 a 5 ZSP).

38. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobkyni bol rozhodnutím z 2. mája 2007 priznaný podľa § 70 ods. 1 a § 82 ods. 2 ZSP od 1. augusta 2006 invalidný dôchodok v sume 6 357 Sk mesačne, pričom za rozhodujúce zdravotné postihnutie bola určená Arteriálna hypertenzia s orgánovým postihnutím, podľa kapitoly IX, odd. A, položka 10 písm. c) Prílohy č. 4 a pokles miery jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol určený posudkovým lekárom na 80 % z rozmedzia 75-90 %. Následne jej zdravotný stav bol preskúmaný posudkovými lekármi na určených kontrolných lekárskech prehliadkach, pričom posledná pred spornou zmenou jej zdravotného stavu detegovaná posudkovými lekármi sa konala 7. februára 2018. Z posudku posudkového lekára zo 7. februára 2018 vyplýva, že zotrval na určenom rozhodujúcom zdravotnom postihnutí ako aj na určenej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobkyne, pritom okrem iných lekárske správ vychádzal aj zo správy kardiológa zo 7. marca 2017 B. F.. Kontrolnú lekársku prehliadku určil posudkový lekár na február 2021 a táto sa konala 1. júna 2021 v neprítomnosti žalobkyne počas covidových opatrení.

39. Z posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava z 1. júna 2021 vyplýva, že za rozhodujúce zdravotné postihnutie určil choroby dýchacej sústavy, choroby dolných ciest dýchacích, chronická obštrukčná choroba pľúc, štádium II.: stredný stupeň $50\% < FEV1 < 80\%$ referenčných hodnôt podľa kapitoly VIII, oddielu B, položky 1, písmena b) prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % (z percentuálneho rozpätia od 30 % do 50 %). Za iné zdravotné postihnutia posudkový lekár sociálneho poistenia priznal percentuálne zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 71 ods. 8 ZSP o 10 %. Zmenu rozhodujúceho zdravotného postihnutia však podľa názoru správneho súdu dostatočne neodôvodnil. Vo svojom posudku vychádzal aj z lekárskej správy z kardiologického vyšetrenia z 10. marca 2021 B. B. B., ktorá je však vo svojom obsahu obdobná ako lekárska správa zo 7. marca 2017 B. F., na základe ktorej bola žalobkyni určená miera poklesu 80 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Z oboch lekárske správ kardiológa napr. vyplýva, že je kompenzovaná liečbou, vyplývajú tiež z nej takmer rovnaké závery, taktiež už v lekárskej správe z neurológie z roku 2016 je uvedené, že žalobkyňa je toho času bez topicky významnej symptomatológie. Nie je preto správneho súdu, z čoho posudkový lekár dospel k záveru o tejto zmene rozhodujúceho zdravotného postihnutia, keď zo samotných lekárske správ, z ktorých vychádzal, takáto zmena oproti poslednému posudzovaniu zdravotného stavu žalobkyne z roku 2018 nevyplýva. Taktiež nie je odôvodnený ani dátum tejto zmeny (t.j. rozhodujúceho zdravotného postihnutia ako aj miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť), teda prečo k tejto zmene došlo 1. júna 2021, t.j. dňom posudzovania zdravotného stavu žalobkyne, keď navyše bolo uvedené posudzovanie realizované bez prítomnosti žalobkyne a ani jedna lekárska správa z odborných vyšetrení žalobkyne nie je z 1. júna 2021. Dátum zmeny zdravotného stavu (či už jeho zlepšenie alebo zhoršenie) je pritom skutková otázka a preto musí byť zistená čo najpresnejšie a podložená odbornými vyšetreniami posudzovaného.

40. Na základe podaného odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie, bol zdravotný stav žalobkyne opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočky Trnava 9. septembra 2021, pričom tento zotrval na svojich posudkových záveroch. Následne zdravotný stav žalobkyne bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia SP ústredie, ktorý ako vyplýva z posudku z 2. februára 2022 považoval posudok posudkového lekára SP, pobočka Trnava z 1. júna 2021 a 9. septembra 2021 za správny. Posudkový lekár ústredia skonštatoval, že kardiologický nález je plne kompenzovaný, vrátane choroby vysokého krvného tlaku pri liečbe. Správny súd však nevidí problém v predmetnom konštatovaní, ale v tom, že tieto jeho závery vychádzali z lekárskej správy kardiológa z roku 2021, ktorá je obdobná ako bola lekárska správa kardiológa v roku 2017, kedy bola žalobkyni určená miera 80 % za rozhodujúce zdravotné postihnutie Arteriálna hypertenzia s orgánovým postihnutím. Správne mu súdu sa preto javí odôvodnenie zmeny rozhodujúceho zdravotného postihnutia ako i dátum tejto zmeny aj posudkovým lekárom ústredia za nedostatočné, vykazujúce rovnaké nedostatky ako predchádzajúce posudky z 2. februára 2022 a 9. septembra 2022.

41. Ku kvalitám vyžadovaných na posudky posudkových lekárov sa žiada tiež uviesť, že závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. Tieto kritériá však spĺňa len taký posudok, v ktorom sa posudkový lekár riadne vysporiada so všetkými rozhodnými a pre danú vec relevantnými skutočnosťami, prihliadne pritom k účastníkom konania udávaným ťažkostiam a svoje posudkové závery náležite odôvodní (pozri rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky z 12. januára 2023 sp. zn. 6Ssk/29/2021).

42. Za daného stavu, ak posudky posudkových lekárov sú nedostatočne odôvodnené k rozhodným a pre danú vec relevantným skutočnostiam, a následne, ak na podklade takýchto posudkov bolo napadnutým rozhodnutím v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie, rozhodnuté o znížení sumy invalidného dôchodku žalobkyne, nie je možné takéto rozhodnutie považovať za vychádzajúce zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci, ako to predpokladá § 209 ods. 1 ZSP.

43. K námietke žalobkyne, že jej zdravotný stav nebol posúdený v jej prítomnosti, možno len pre úplnosť doplniť, že táto nie je dôvodná, nakoľko takýto postup v tom čase umožňovala právna úprava § 153 ods. 5 v spojení s § 293eu ods. 1 ZSP, a § 153 ods. 5 vety pred bodkočiarkou umožňoval posudkovému lekárovi posúdiť zdravotný stav poistenca aj bez jeho osobnej účasti (k tomu pozri napr. bod 34 rozsudku Najvyššieho správneho súdu SR z 30. júla 2024 sp. zn. 6Ssk/149/2023).

44. Preto správny súd preskúmané rozhodnutie žalovanej z dôvodov podľa § 191 ods. 1 písm. e) SSP pre nedostatočne zistený skutkový stav zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

45. V ďalšom konaní bude potrebné opätovne posúdiť zdravotný stav žalobkyne a následne sa vysporiadať a riadne odôvodniť zo strany posudkových lekárov zmenu rozhodujúceho zdravotného postihnutia v roku 2021 ako aj deň tejto zmeny, v prípade, ak v ďalšom konaní dospejú k záveru, že došlo k takejto zmene rozhodujúceho zdravotného postihnutia. Následne bude nevyhnutné dostatočne objasniť, prečo v roku 2018 bola žalobkyni priznaná MPSVZČ 80 % na podklade obdobných lekárskejších správ od špecialistov ako v roku 2021, kedy jej bola priznaná nižšia MPSVZČ (v súvislosti so zmenou rozhodujúceho zdravotného postihnutia). Z tohto pohľadu je podľa názoru súdu nevyhnutné určiť a odôvodniť MPSVZČ v percentách u žalobkyne aj za pôvodné rozhodujúce zdravotné postihnutie (t.j. hypertenziu) a až potom je možné vyhodnotiť, ktoré zo zdravotných postihnutí je rozhodujúce.

46. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnej žalobkyni priznal náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť.

Prípadná kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozhodnutia a podáva sa na Správnom súde v Bratislave v počte vyhotovení, zodpovedajúcom počtu účastníkov konania (§ 443 ods. 1 SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 SSP).

Kasačná sťažnosť nie je prípustná, ak sa opiera o iné dôvody, ako sú uvedené v § 440, ak sa opiera o dôvody, ktoré sťažovateľ neuplatnil v konaní pred správnym súdom, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, hoci tak urobiť mohol, ak smeruje len proti dôvodom rozhodnutia správneho súdu. (§ 439 SSP)

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom.

Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d), ak je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 SSP).